

Tussentijdse evaluatie amv-locatie Rekken

Advies Bureau Beke voor de toekomst van de locatie

Jos Kuppens, Leanne Sixma en Djara Schraven
April 2025

1 Inleiding

Binnen de gemeente Berkelland worden 44 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'ers) opgevangen in de procesopvanglocatie amv aan Panovenweg 14 in Rekken. Dit is voorsnog voor de periode van twee jaar; via een evaluatie op grond van aspecten van leefbaarheid en veiligheid zal een besluit over de toekomst van de opvang genomen worden, zowel qua duur van de opvang als het aantal amv'ers.¹

Bij de gemeente Berkelland bestaat de wens om richting het besluit rondom de toekomst van de amv-locatie mede ondersteund te worden door Bureau Beke. Omdat het beslismoment rondom de toekomst van de amv-locatie op 1,5 jaar na de start van de locatie ligt, is een duidelijk ingekaderd evaluatieplan opgesteld, met daarin de in te zetten acties.

2 Het evaluatieplan en inbreng van Bureau Beke

In het evaluatieplan zijn twee zaken belangrijk: a) het tijdig opleveren van de evaluatie en b) het betrekken van alle betrokken partijen. Wat het eerste punt betreft, is het zaak dat toegewerkt wordt naar onderleggers waarop het college van B&W op 13 mei 2025 een besluit over de toekomst van de amv-locatie kan nemen. Dit betekent dat betrokken partijen hun inbreng begin april 2025 aan dienen te leveren.

Wie zijn dan deze zogenaamde 'betrokken partijen' (punt b)? Door de gemeente Berkelland is bepaald dat de volgende partijen mogen terugkoppelen op de periode vanaf de start van de opvanglocatie tot heden: de beheergroep, het COA, de Dorpscoöperatie Rekken (DCR), de politie en Bureau Beke. Bovendien heeft de gemeente Berkelland de volgende stakeholders de gelegenheid gegeven om te reageren: de omliggende instellingen Trajectum en Tactus, het nabij gelegen natuurswembad, de buurtbus, de internationale school (ISK Staring) van stichting Portuur en de aangrenzende gemeentebesturen van Haaksbergen en Stadt Vreden (BRD)

In deze notitie staat de inbreng van de zijde van Bureau Beke verwoord. Voor deze inbreng heeft Bureau Beke diverse activiteiten verricht die ten grondslag liggen aan deze inbreng, waarover onder hoofdstuk 3 meer. Bewust heeft Bureau Beke geen kennis genomen van de inbreng van andere partijen; de onderzoekers van het onderzoeksbureau zijn van mening dat iedere partij naar eigen inzicht input moet kunnen leveren en dat het aan het college van B&W is om deze input tegen elkaar af te wegen, om zo zelf een eindoordeel over de toekomst van de amv-locatie aan de Panovenweg te vellen.

1. In de maximale variant kan de amv-locatie uitgebreid worden naar 80 AMV'ers, voor een periode van maximaal 10 jaar. Strikt genomen zit het aantal amv'ers na uitbreiding op 50 tot 80 personen. Maar de inbreng van Bureau Beke, zich uitend in deze notitie, zal gebaseerd zijn op 80 personen, om het advies te bepalen op de meest "intensieve" variant.

3 Door Bureau Beke verrichte onderzoeksactiviteiten rondom de evaluatie

In het onderstaande schema is weergegeven welke onderzoeksactiviteiten Bureau Beke in het kader van de gewenste evaluatie verricht heeft:

Tabel 1: door Bureau Beke verrichte onderzoeksactiviteiten

Datum	Onderzoeksactiviteit	Toelichtende opmerkingen
15-01-'25	Presentatie resultaten eenmeting in beheergroepbijeenkomst	In deze fase zijn door Bureau Beke de verschillen in de nul- en eenmeting <u>geduid</u> , maar vooralsnog niet <u>verklaard</u> . Dit laatste vereist aanvullende gesprekken met betrokkenen (bv: 'Waarom geven omwonenden bepaalde punten rondom het beheer aan?' en 'Welke oorzaken zijn te geven voor de positieve/negatieve ontwikkeling in aantallen genoemde incidenten?')
Januari '25	Analyse van de monitoring door de beheergroep (Excelsheets)	Dit is een analyse van de door de beheergroep gegenereerde registratie in Excel die op basis van de beheergroepbijeenkomsten is opgesteld. Bureau Beke heeft deze bestanden geanalyseerd en hieruit conclusies getrokken.
Januari/februari '25	Analyse nieuwsbrieven COA	De acht door het COA opgestelde nieuwsbrieven (periode december '23 t/m februari '25) zijn door Bureau Beke geanalyseerd op plus- en minpunten.
05-02-'25	Tweede buurtschouw ² (rondlopen met omwonenden en genoemde overlastlocaties in eenmeting terugleggen)	Input voor de schouw is vooral de door omwonenden aangehaalde overlastlocaties (inclusief de aard van de overlast).
05-02-'25	Beheergroepbijeenkomst: - Eerste terugkoppeling op de schouw - Terugkoppeling analyse monitoring beheergroep	In de bijeenkomst van de beheergroep heeft Bureau Beke een eerste terugkoppeling op de schouw gegeven. Daarnaast is via een presentatie een analyse gegeven van de monitoring door de beheergroep. De input van de beheergroep op deze analyse is uiteindelijk verwerkt in de definitieve analyse.
05-03-'25	Afstemmingsoverleg	In deze bijeenkomst heeft de inbreng van Bureau Beke bestaan uit het meedenken over de discussiebijeenkomst van 2 april '25.
Maart '25	Schrijven notitie en maken presentatie	De voor u liggende notitie is door Bureau Beke geschreven, op basis van het door Bureau Beke verzamelde materiaal (de nul- en eenmeting, de schouw, enkele gevoerde aanvullende gesprekken en de analyses van de beheergroepmonitoring en de nieuwsbrieven). De bevindingen zijn kort samengevat in een presentatie.
02-04-'25	Uitvoeren presentatie	Geven presentatie tijdens discussiebijeenkomst, toehoren evaluatie-inbreng van andere partijen en discussie over toekomst amv-locatie Rekken.

2. De eerste buurtschouw heeft op 12 april 2023, tijdens de uitvoering van de risicoanalyse, plaatsgevonden.

4 Reikwijdte van de gebruikte bronnen en status van deze notitie

Voor deze notitie is gebruik gemaakt van vier afzonderlijke bronnen, waarbij een deel van de bronnen ook openbaar is gemaakt. Goed om aan te geven is, dat deze bronnen van elkaar losstaan en in die hoedanigheid niet van doorslaggevende betekenis zijn geweest voor het advies van Bureau Beke, zoals verwoord in deze notitie; pas door deze bronnen met elkaar in verband te brengen, zijn meer duidelijke conclusies te trekken over de veiligheid en leefbaarheid rondom de amv-locatie in Rekken. Aan (de analyse in) deze notitie moet dus meer waarde worden gehecht dan aan de in onderdeel 3 beschreven bronnen afzonderlijk. Deze notitie is daarmee te beschouwen als een 'bronnenoverstijgende' notitie.

5 Multibronnenevaluatie, data-triangulatie en (on)evenredige overlast

Een aandachtspunt in de van Bureau Beke gewenste evaluatie is dat er sprake is van verschillende bronnen die gebruikt kunnen worden. In tabel 1 werden de bronnen al genoemd. Voor Bureau Beke lijken op voorhand de volgende onderzoeksvragen relevant die op grond van de (analyse op) de verschillende bronnen beantwoord moeten worden:

1. Is de huidige situatie rondom veiligheid en leefbaarheid beheerbaar?
2. Welke conclusies kunnen uit voorgaande vraag herleid worden rondom inperking/continuering/uitbreiding van de aantallen?
3. Als uitbreiding van de aantallen een optie is, aan welke minimale randvoorwaarden (bijvoorbeeld rondom eventueel te treffen extra maatregelen en procesafspraken) moet dit dan gekoppeld worden?

Naar de mening van Bureau Beke zijn alle bronnen relevant om mee te nemen in het onderzoek. Een aandachtspunt is vervolgens wel hoe de bronnen zich tot elkaar verhouden (data-triangulatie). Naar de mening van Bureau Beke zijn de bronnen te beschouwen als gelijkwaardige bronnen die in nauwe verbinding tot elkaar staan. Belangrijk is wel om te bepalen of deze dezelfde richting uitwijzen: ófwel er is sprake van een beheerbare situatie, ófwel dit is (nog) niet aan de orde. We komen hier verder op terug bij het volgende hoofdstuk (over onevenredige overlast).

In het geval er sprake is van een niet-beheerbare situatie kan de input uit de door Bureau Beke uitgevoerde onderzoeksactiviteiten uitkomst bieden. Op grond van bijvoorbeeld de schouw is met omwoneden rondgelopen in de omgeving, worden (nog) niet-afgedekte risico's nagelopen en besproken en wordt ter plekke gesproken over mogelijke extra oplossingsrichtingen. Een kader voor deze mogelijke extra oplossingsrichtingen is al geschetst in de risicoanalyse van Bureau Beke, namelijk door in de rapportage reserve-oplossingsrichtingen te benoemen. Maar daarnaast biedt de analyse van de monitoring door de beheergroep eveneens enkele inzichten in de beheerbaarheid rondom de amv-locatie.

Uiteindelijk volgt een conclusie waarbij gekeken is of voor de in de risicoanalyse benoemde hoogste risico's én eventuele extra risico's die uit de in deze evaluatie meegenomen bronnen naar voren komen voldoende afgedekt zijn/kunnen worden door

oplossingsrichtingen. Als dit niet zo is, is volgens Bureau Beke sprake van 'onevenredige overlast' en is het noodzakelijk om extra maatregelen te treffen.

6 Essentiële overweging voor de beheerbaarheid: onevenredige overlast

De oplossingsrichtingen die in de risicoanalyse werden genoemd, beschouwde Bureau Beke als minimaal uit te voeren maatregelen bij de start van de amv-locatie, naast hetgeen hierover is opgenomen in de bestuursovereenkomst. Het oordeel in deze Beke-evaluatie kan dus zijn dat deze maatregelen volstaan om de leefbaarheid en veiligheid in de omgeving van het amv-locatie te waarborgen, maar evengoed kan het ook zo zijn dat deze maatregelen niet afdoende zijn gebleken. In dat laatste geval is het van belang om te kijken of a) er tussentijds nog extra maatregelen zijn doorgevoerd en deze dempend effect hadden en b) of nog extra maatregelen noodzakelijk zijn.³

Voor Bureau Beke is het in de evaluatie essentieel om te kijken naar 'onevenredig overlast'. Deze is in eerdere risicoanalyses gedefinieerd als:

Onevenredige overlast is aan de amv-locatie of haar bewoners te relateren overlast die door de verantwoordelijke handhavende partijen met de beschikbare maatregelen niet beheerd kan worden.

Essentieel in deze definitie is dat overlast toewijsbaar moet zijn aan de amv-locatie of haar bewoners; andere vormen van overlast worden niet meegenomen. Verder gaat de definitie uit van een bepaalde mate van hanteerbaarheid van overlast. Dit wil dus zeggen dat overlast aan beheermaatregelen gekoppeld wordt en daarmee goed in de hand gehouden wordt, niet dat alle overlast in een straat of buurt tot een nulpunt gereduceerd moet worden. Dit laatste is namelijk niet mogelijk, omdat aan overlast ook deels een subjectieve component hangt, namelijk de beleving van de burger; de ene burger ervaart bepaalde gebeurtenissen eerder als overlastgevend dan andere burgers. Daarnaast betekent het vestigen van 44 personen (exclusief personeel) in een voormalig leegstaand gebouw nu eenmaal meer activiteit.

3. In de eenmeting worden ook suggesties voor extra maatregelen gedaan en in de klachtenanalyse worden doorgevoerde maatregelen benoemd. Daarnaast is voor Bureau Beke van belang om te weten welke voorgestelde oplossingsrichtingen daadwerkelijk zijn omgezet in beheermaatregelen.

Voor het besluit rondom de toekomst van de amv-locatie kan het volgende stroomschema nuttig zijn:⁴

Belangrijk is dus dat in geval van onevenredige overlast gekeken wordt naar extra of alternatieve maatregelen die de overlast beter kunnen beheersen. Dit geldt echter ook andersom: als blijkt dat er met minder maatregelen hetzelfde overlastniveau kan worden gerealiseerd, moeten maatregelen kunnen worden afgebouwd.

Als vervolgens blijkt dat de risico's door de inzet van maatregelen beheerbaar blijken, dan ziet Bureau Beke mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal amv'ers. In dat geval gaat, zoals al eerder aangegeven, Bureau Beke er in het advies vanuit dat het 80 amv'ers zullen worden.⁵ Maar mocht blijken dat, ondanks uitvoering van (extra) maatregelen, het (nog) niet lukt om de risico's rondom leefbaarheid en veiligheid te beheersen, dan zijn wat Bureau Beke betreft de volgende scenario's mogelijk:

-
4. Risiconiveau 1 staat voor 'het risico is aanwezig en dermate aannemelijk, concreet en urgent (lees: in ieder geval voor de opening van de opvang door een beheersmaatregel af te dekken) dat monitoring van het risico vereist is'. Niveau 2 staat voor 'het risico is aanwezig, maar niet dermate aannemelijk, concreet en urgent dat direct een beheersmaatregel nodig is. Monitoring van het risico is wel vereist om te bepalen of het op termijn een risiconiveau 1 wordt.' Niveau 3: 'het risico is (vooralsnog) niet aanwezig en aannemelijk. Er is geen beheersmaatregel en geen monitoring op dit risico nodig.'
 5. Dit werd eerder als de 'intensieve variant' genoemd.

- De opvang sluit;
- De opvang blijft voor 44 amv'ers en er worden geen extra maatregelen doorgevoerd/er wordt in maatregelen afgeschaald;
- De opvang blijft voor 44 amv'ers en er worden extra maatregelen doorgevoerd.

7 Bevindingen uit de onderzoeksactiviteiten

We delen de bevindingen achtereenvolgens op naar de volgende deelactiviteiten:

- De mening van omwonenden vanuit de monitoring van Bureau Beke (nul- en eenmeting)
- De Beke-analyse van de monitoring door de beheergroep
- De bevindingen uit de door Bureau Beke uitgevoerde tweede schouw
- De Beke-analyse van de nieuwsbrieven

7.1: Hoofdbevindingen uit de monitoring van Bureau Beke (nul- en eenmeting)

- Het betreft meningen van omwonenden, waarbij niet uitgesloten is dat omwonenden soms over dezelfde overlast- en criminaliteitsfeiten rapporteren.
- Onveilige verkeerssituaties tussen amv'ers en omwonenden zijn het belangrijkste aandachtspunt voor wat betreft overlast.
- Amv'ers die in de openbare ruimte verblijven/recreëren zorgen voor een sterker onveiligheidsgevoel in de omgeving.
- Omwonenden rapporteren meer criminaliteitsincidenten na de komst van de amv'ers, zoals bedreigingen, vernielingen, drugsgebruik en grensoverschrijdend gedrag. Daarentegen worden minder feiten zoals drugshandel, (winkel)diefstal en graffiti genoemd.
- Het gevoel van veiligheid en leefbaarheid onder omwonenden neemt een jaar na de start van de amv-locatie af, maar ook geeft ongeveer een derde van de omwonenden aan dat de amv-locatie de veiligheid en leefbaarheid niet of zelfs positief beïnvloedt.
- Als het gaat om de leefbaarheid in de buurt, hebben omwonenden vooral (extra) zorgen over rondhangende/overlastgevende personen en onveilige verkeerssituaties.
- De voornaamste klachten in het eerste jaar van de exploitatie van de amv-locatie hebben ook betrekking op rondhangende/overlastgevende personen (ook na 22 uur in de avond) en onveilige verkeerssituaties. De meeste maatregelsuggesties die door omwonenden zijn meegegeven hebben ook betrekking op deze overlastvormen.

7.2: Hoofdbevindingen uit de analyse van de monitoring door de beheergroep

- Het blijkt dat met name de volgende in de door Bureau Beke in de risicoanalyse genoemde risico's aandacht binnen het beheer vereisen:
 - Verkeersrisico's (met name te weinig verlichting en gevaarlijk verkeersgedrag op de fiets)
 - Onbekendheid van omwonenden met de klachtenregeling
 - Bereikbaarheid van de amv-locatie, vooral vanwege netwerkproblemen
 - Onveiligheidsgevoel bij omwonenden
 - Drukke in de buurtbus

- Vermenging met amv'ers uit Haaksbergen
- Grensoverschrijdend gedrag van amv'ers en het melden daarvan
- Drugsgerelateerde overlast, parkeeroverlast en diefstal werd in de risicoanalyse als risico genoemd, maar blijkt tot op heden weinig aandacht nodig te hebben.
- Er blijken de nodige oplossingsrichtingen uit de risicoanalyse omgezet te zijn in concrete maatregelen, zoals verkeers- en zwemveiligheidsmaatregelen, dagbestedings- en bereikbaarheidsinitiatieven (telefoon/mail) en initiatieven om de klachtenregeling meer bekendheid te geven. Ook zijn extra maatregelen getroffen, bijvoorbeeld rondom het werven van vrijwilligers, afspraken rond het gebruik van de buurtbus en overleg met de amv-locatie in Haaksbergen. Daarnaast zijn nog extra verkeersveiligheidsmaatregelen getroffen.
- De belangrijkste aandachtspunten voor het beheer liggen op de volgende gebieden:
 - Blijvende aandacht voor verkeersveiligheid
 - Incidentafhandeling in het geval van grensoverschrijdend gedrag (van melding door omwonenden tot en met de afhandeling door de politie)
 - Snelle(re) inhoudelijke terugkoppeling na klachten
 - Belangrijk blijft dat de maatregelen goed geborgd blijven (bv klachtenafhandeling, zwemlessen, verkeersveiligheidsmaatregelen)

7.3: Hoofdbevindingen uit de tweede schouw

Door de omwonenden die mee hebben gelopen tijdens de schouw zijn de volgende aandachtspunten aangedragen:

- Volgens omwonenden is straatintimidatie door amv'ers meerdere malen voorgekomen, waardoor omwonenden hun kinderen niet meer alleen in het donker buiten laten. Ook voelen omwonenden zich niet serieus genomen door het COA als zij hierover een klacht indienen; het is voor het COA namelijk lastig om de eventuele overlastgevende amv'er vanuit de beschrijving van de omwonenden te identificeren. Vanuit de politie wordt aangegeven dat er in ieder geval minder meldingen/aangiften binnen zijn gekomen dan het aantal incidenten dat door omwonenden gemeld is.
- Ook in de schouw geven nagenoeg alle omwonenden aan dat de verkeersveiligheid een aandachtspunt is. Jongeren fietsen volgens hen regelmatig zonder licht in de omgeving. In combinatie met hun vaak gedragen donkere kleding heeft dit in de afgelopen winter volgens hen een soms gevaarlijke situatie opgeleverd. Wel valt een enkeling op dat de politie de laatste tijd meer controleert.
- Jongeren die na 22 uur buiten verblijven is voor veel omwonenden een punt van aandacht. Volgens hen komt dit deels omdat aanvankelijk door het COA is aangegeven dat er inderdaad sprake is van een 'avondklok'. Maar dit blijkt door het COA niet afdwingbaar. In dat verlengde is door verschillende omwonenden een incident aangehaald dat amv'ers na 22 uur alcohol dronken op de Rekkense kermis.
- Vanuit de buurt is een enkele keer een melding van geluidsoverlast bij het COA terecht gekomen, maar dat is direct door het COA opgepakt.
- De buurtbus is volgens omwonenden regelmatig te vol doordat amv'ers daar ook gebruik van maken, ook omdat maar weinig personen in de bus passen.
- Her en der worden verkeerd gestalde/achtergelaten fietsen gezien.

Verder blijkt uit de schouw dat er op de volgende locaties geen overlast voorkomt:

- Op het kerkhof, in leegstaande schuren, op het onverharde pad van de Panovenweg (richting Duitsland) en rondom het leegstaande gebouw bij de extra parkeerplaats van de amv-locatie.
- Er is ook geen sprake van het betreden van privéterreinen of diefstal uit 'winkelstalletjes' (van Trajectum en van de zorgboerderij aan de Van Ouwenallerlaan).
- Tussen bewoners van Trajectum/Tactus en bewoners van de amv-locatie is eveneens geen sprake van incidenten.
- Vanuit Natuurzwembad Rekken zijn geen klachten over amv'ers binnengekomen, hebben zich geen incidenten voorgedaan, hooguit enkele rokende jongeren op het terrein. Op de parkeerplaats is nog wel sprake van enige drugsoverlast, maar niet aangetoond is dat dit veroorzaakt wordt door amv'ers. Het halfjaarlijks overleg tussen het bestuur van Natuurzwembad Rekken en het COA verloopt ook goed.

7.4: Hoofdbevindingen uit de analyse van de COA-nieuwsbrieven

We achten de nieuwsbrieven die het COA periodiek verspreidt ook van belang om mee te nemen in deze evaluatie, omdat deze het nodige zeggen over de externe communicatie richting de buurt. Dit is een aspect dat in de risicoanalyse veel aandacht heeft gekregen. We delen de analyse van de nieuwsbrieven op in plus- en minpunten.

Pluspunten	Minpunten
Contactgegevens van het COA worden goed vermeld (in het licht van eventuele klachten)	De nieuwsbrief heeft, begrijpelijkerwijs, een positief karakter. Alleen heeft te lang een uitleg ontbroken over het doen van meldingen bij overlast (bij het COA), maar ook in het geval van verdachte situaties (politie). Dit is pas in de nieuwsbrief van oktober 2024 rechtgezet, maar zou naar onze mening een soort standaard terugkerende aandachtsvestiging in de nieuwsbrief verdienen
De klachtenprocedure is toegelicht en er is informatie over sanctionering vanuit het COA gegeven. Ook zijn de huisregels toegelicht, met daarin ook aandacht voor de avondklok	
Er is bijna in iedere nieuwsbrief aandacht geweest voor fietsveiligheid, bijvoorbeeld verlichting en verkeerslessen	
De nodige positieve acties hebben de aandacht gekregen, zoals voetbalinitiatieven, een persoonlijk verhaal van een jongere, de inzet van vrijwilligers en de wisselwerking met Trajectum	Informatie over de aantallen asielzoekers ontbreekt
	Informatie over de afhandeling van de binnengekomen klachten ontbreekt
Thema's als ongewenst gedrag, normen en waarden, het volgen van lessen op school en vuurwerk afsteken met Oud&Nieuw zijn behandeld	
Er is informatie gegeven over de werkwijze (monitoring) door de beheergroep	

8 Algemene, samenvattende hoofdbevindingen vanuit de vier bronnen

Zoals als in hoofdstuk 3 werd aangegeven, is het belangrijk om te realiseren dat de in hoofdstuk 2 en 7 beschreven bronnen van elkaar losstaan en in die hoedanigheid niet van doorslaggevende betekenis zijn geweest voor het advies van Bureau Beke, zoals verwoord in deze notitie (zie hoofdstuk 9). Daarom geven we hieronder een beeld van de bronnen in breder perspectief.

Wanneer we de bronnen in verhouding tot elkaar beschouwen, dan komt een aantal aandachtspunten naar voren dat voor de toekomst van de amv-locatie belangrijk is om (beter) te beheren, omdat anders sprake is van onevenredige overlast:

- Uit alle bronnen blijkt dat verkeersveiligheid een risico is geweest, maar ook zal blijven. Wel is belangrijk om te vermelden dat a) zich tot op heden geen (ernstige) incidenten op dit vlak hebben voorgedaan en b) er zeer veel initiatieven zijn ontplooid om dit risico zoveel mogelijk te beheren. Maar juist het gegeven dat dit risico, in feite los van het aantal amv'ers dat gevestigd zal zijn, altijd aandacht nodig heeft via maatregelen is voor ons een reden om dit punt als onevenredige overlast te benoemen. We verwachten namelijk dat een eventuele stijging van 44 naar maximaal 80 amv'ers veelal dubbele inzet van maatregelen vereist, met name wat betreft verkeers- en fietslessen en het zorgen voor fietsen met goede verlichting. Een punt is hierbij ook, dat de jongeren op termijn doorstromen en er feitelijk vanaf de eerste dag van aankomst van jongeren aandacht voor dit punt nodig is. Borging van de maatregelen, maar ook constante externe communicatie hierover naar de omwonenden, is essentieel, zowel na klachten als in de nieuwsbrief.
- Een belangrijk aandachtspunt is de wijze waarop omgegaan wordt met mogelijke incidenten. Tot op heden wordt bijvoorbeeld na door omwonenden aangehaalde incidenten van grensoverschrijdend (seksueel) gedrag verwezen naar twee argumenten: er zijn (te) weinig van deze incidenten bij de politie bekend en het is onduidelijk of het jongeren van de amv-locatie in Rekken betreft. Hier ligt een gedeeltelijke verantwoordelijkheid bij zowel omwonenden (die kennelijk te weinig melden, dan wel bij de verkeerde instantie melden) en het COA (dat niet voldoende zicht op de eigen bewoners heeft). Daarnaast zijn we van mening dat de politie een belangrijke rol hierin kan spelen, maar wel reactief; pas als omwonenden melding/aangifte bij de politie doen, kan door deze instantie actie worden ondernomen.
- Communicatie is een aandachtspunt, zowel pro-actief (het informeren van omwonenden over het reilen en zeilen in/rondom de opvanglocatie) als reactief (het informeren van omwonenden over klachten/incidenten). Tot op heden zijn er regelmatig nieuwsbrieven uitgegaan die we positief waarderen. Wel zien we nog een klein aantal verbeterpunten.

9 Advies voor de toekomst van de amv-locatie

Voordat we toekomen aan het advies, willen we vanuit onze ervaringen met beheer rondom asiellocaties elders aangeven dat de beheerpartners, waaronder ook een delegatie van omwonenden, tot een van de betere overlegvormen gerekend kan worden. De inbreng van alle partners is te typeren als 'kritisch-opbouwend'. Dat er soms sprake is van een scherpe, maar altijd constructieve discussie, is naar onze mening inherent aan dergelijk overleg. Hoewel de inbreng van Bureau Beke geen evaluatie van de processen binnen de beheergroep is, zien wij hierin de kracht, maar ook de noodzakelijkheid van de onafhankelijke voorzitter. Ook waarderen wij de vele initiatieven van met name het COA om de veiligheid en leefbaarheid in de omgeving te optimaliseren; dit typeert naar onze mening de wil van het huidige COA-management om (nieuwe) maatregelen op dit vlak in te zetten.

Belangrijk is vervolgens wel, dat een eventuele discussie binnen de beheergroep leidt tot focus op het centrale thema: streven naar zoveel mogelijk veiligheid en leefbaarheid in de omgeving van de amv-locatie. Naar onze mening moet dit door middel van a) de juiste preventieve maatregelen en b) een goed meld- en afhandelingsproces van klachten/incidenten plaatsvinden.

Visie van Bureau Beke op de aantallen amv'ers in de toekomst

Bureau Beke ziet geen directe aanleiding om de opvang voor 44 amv'ers in Rekken te sluiten. Wel zijn we van mening dat het noodzakelijk is om nog in de resterende periode van de eerste twee jaar van exploitatie van de amv-locatie aanvullende maatregelen te treffen om de huidige overlast beter beheerbaar te krijgen. Deze extra maatregelen zien wij bij voorkeur dus ook al ingevoerd voor de huidige situatie met de 44 amv'ers.

Om toe te werken naar maximaal 80 amv'ers, is het voor de hiervoor genoemde punten onder a en b volgens Bureau Beke noodzakelijk dat deze extra maatregelen minimaal getroffen worden. Mochten deze niet doorgevoerd worden, dan zien wij als Bureau Beke onvoldoende fundament voor uitbreiding. In dat geval zijn wij namelijk van mening dat de huidige bestaande risico's onvoldoende afgedekt worden door maatregelen en er dus sprake is van onevenredige overlast. Maar als deze extra maatregelen wel doorgevoerd kunnen worden, dan zien wij juist wel voldoende fundament voor uitbreiding naar maximaal 80 amv'ers.

We geven hierna acht suggesties voor aanvullende maatregelen die naar onze mening uitgevoerd moeten worden om toe te kunnen werken naar maximaal 80 amv'ers, opgedeeld naar preventie maatregelen en maatregelen die betrekking hebben op het afhandelingsproces. We noemen dit bewust suggesties (in de risicoanalyse 'oplossingsrichtingen'), omdat het niet aan Bureau Beke is om deze maatregelen daadwerkelijk af te dwingen.

Suggesties voor aanvullende preventieve maatregelen

- Vooral door het COA zijn al veel preventieve maatregelen ingezet die de veiligheid en leefbaarheid van zowel de omgeving van de amv-locatie als de amv'ers zelf moeten bevorderen. Dit vinden wij een goede zaak. Al eerder gaven we aan dat het tegelijkertijd een kwestie van 'lange adem' blijft: er zal constant ingezet moeten worden op preventieve maatregelen, vooral wat de verkeersveiligheid betreft. Vanuit het COA is vernomen dat iedere nieuwe jongere al onderworpen wordt aan een geborgde structurele aanpak, waarbij zowel de praktijk als de theorie aandacht krijgt.
- We verwachten dat goede en veelvuldige communicatie ook een preventief effect kan hebben, ook omdat dit mogelijk tot meer verbinding tussen omwonenden en de opvanglocatie kan leiden. En daarmee mogelijk de drempel kan verlagen om eventuele zaken te melden. Het standaard opnemen van de klachtenregeling in het colofon van de nieuwsbrief is een goed voorbeeld hiervan. Maar naar onze mening kan de DCR hierin ook een stimulerende rol richting omwonenden spelen. Ook is het van belang dat partijen elkaar pro-actief op de hoogte houden van geplande evenementen, zoals de kermis, zodat er eventueel overleg tussen COA en evenementenorganisatie kan plaatsvinden en amv'ers geïnformeerd kunnen worden over gewenst gedrag.
- Specifiek voor de verkeersveiligheid, maar ook tegen de drukte in de buurtbus, zien wij een suggestie die wij interessant vinden: het opzetten van een pendelbusdienst richting vooral Haaksbergen op bepaalde tijden dat er veel behoefte aan vervoer is onder amv'ers, in combinatie met (invallende) duisternis. Het mes snijdt hierbij naar onze mening aan twee kanten: mocht uitgebreid worden naar 80 amv'ers, dan sluiten we niet uit dat het nog drukker wordt in de buurtbus; iets dat niet wenselijk is voor de omwonenden die afhankelijk zijn van dit vervoermiddel. Daarnaast kan het de verkeersveiligheid bevorderen, omdat amv'ers dan minder (in het donker) op de fiets en te voet zicht over de onverlichte wegen begeben.

Suggesties voor aanvullende maatregelen rondom het afhandelingsproces van incidenten/klachten

- Blijf uitleggen aan omwonenden, bijvoorbeeld in de nieuwsbrief, dat incidenten niet altijd voorkomen kunnen worden, maar dat het wel belangrijk blijft om overlast als klacht te melden bij het COA en incidenten te melden/aan te geven bij de politie. Naar onze mening mag gerust scherper bij omwonenden aangegeven worden dat goed beheer ook een verantwoordelijkheid is voor hen, namelijk dat dit begint bij melden van overlast en incidenten. Immers: als omwonenden klachten/incidenten niet bij het COA of bij de politie melden, dan is er ook een te zwakke basis om de beheerpartners de kans op een vervolgactie te geven. In dat geval geldt het principe 'geen melding is geen klacht/incident'. Ook hier zien wij een stimulerende rol voor de DCR weggelegd.
- De procesmatige kant van het omgaan met incidenten moet naar onze mening wel beter uitgewerkt worden. Hierin ligt een verantwoordelijkheid voor alle partijen, dus

voor omwonenden (zie het punt hiervoor), het COA en de politie. We beschrijven in dit punt eerst het melden van een incident bij de politie. In het geval er een melding of aangifte bij de politie binnen komt, zal deze instantie in samenwerking met het COA zoveel als mogelijk moeten uitzoeken wat zich heeft voorgedaan. Tot op heden wordt naar onze mening nog te vaak aangegeven dat onbekend is welke jongere(n) het betreft of dat het misschien jongeren van Haaksbergen zijn geweest. In het geval duidelijk is dat een amv'er van locatie Rekken inderdaad grensoverschrijdend gedrag heeft getoond (bijvoorbeeld bedreiging, mishandeling of seksueel overschrijdend gedrag, in de eenmeting vaker genoemde strafbare feiten), dan zullen gepaste COA-en/of strafrechtelijke maatregelen moeten worden getroffen.

- Wat betreft het melden bij en afhandelen van klachten door het COA is het van belang dat deze partij aan meer optimale communicatie gaat doen. Hoewel dit niet altijd prettig zal zijn, zowel niet voor omwonenden als voor het COA, is meer open communicatie over klachten naar omwonenden naar onze mening essentieel. Dit valt uiteen in twee delen: de terugmelding op klachten kan sneller (bij voorkeur toewerken naar 'binnen twee werkdagen') en er mag in de periodieke nieuwsbrief wat ons betreft een standaard item komen over aantallen en soort binnengekomen klachten en de acties die daarop zijn ingezet. Dit bevordert de transparantie en daarmee mogelijk het draagvlak voor de opvang.
- Wat betreft het melden en afhandelen van klachten en incidenten is onze aanvullende suggestie om de komende tijd, tot het moment dat de opvang twee jaar operationeel is, toe te werken naar het hiervoor genoemde optimaler systeem van melden tot en met afhandelen van de klacht/het incident. Dit zal mogelijk ook preventieve effecten hebben op de amv'ers, wanneer de lijn van verhoogde aandacht hiervoor door alle partijen nageleefd wordt.
- Overweeg te stoppen met de jaarlijkse meting door Bureau Beke. Hoewel deze elders goede indicaties geeft voor het beheer en indicaties geeft van de mening van een grotere groep omwonenden, is rondom de amv-locatie in Rekken een meer actuele, bij voorkeur maandelijkse meting nodig. De monitoring van Bureau Beke geeft weliswaar indicaties voor wat er in de omgeving speelt en het veiligheidsgevoel (en kan daarmee het draagvlak onder omwonenden verhogen), maar de dynamiek rondom de amv-locatie in Rekken vereist 'kortere klappen'. Daarom geven we de suggestie van het opschalen van de monitoring in de beheergroep. Concreet stellen we voor om in de beheergroep nog meer tijd in te ruimen voor casusbespreking. Centraal staan daarin de volgende vragen: welke klachten zijn de afgelopen periode binnengekomen bij het COA, welke zijn ook bekend geraakt bij de politie (in het geval van strafbaar gedrag) en wat is met dit alles gedaan? Er hoeft naar onze mening niet heel gedetailleerd op de zaken ingegaan te worden, zodat de privacy gegarandeerd blijft. Maar belangrijk is wel, dat meer in gezamenlijkheid meer gefocuste actie wordt ondernomen op incidenten. Zo blijven incidenten naar onze mening ook minder in het geruchtencircuit hangen, zoals nu lijkt te gebeuren.